210590 ـ روش نماز کسوف

سوال

نماز کسوف چگونه ادا می‌شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا: احادیثی که دربارۀ نماز کسوف وارد شده است

بخاری (۱۰۴۱) و مسلم (۹۱۱) ـ این لفظ مسلم است ـ از ابومسعود انصاری ـ رضی الله عنه ـ روایت کرده‌اند که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: «خورشید و ماه دو نشانه از نشانه‌های الله هستند که الله با آن دو بندگانش را بیم می‌دهد و این دو برای مرگ کسی از مردم گرفته نمی‌شوند، پس هرگاه از آن دو چیزی دیدید نماز بگزارید و الله را به دعا بخوانید تا [این وضعیت] از شما برطرف گردد».

و بخاری (۱۰۵۹) و مسلم (۹۱۲) از ابوموسی ـ رضی الله عنه ـ روایت کرده‌اند که گفت: «خورشید دچار گرفتگی شد پس پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ هراسان برخاستند که مبادا این قیامت باشد، آنگاه به مسجد رفتند و نمازی با طولانی‌ترین قیام و رکوع و سجودی ادا کردند که تاکنون دیده بودم، و فرمودند: «این نشانه‌هایی که الله می‌فرستد برای مرگ و زندگی کسی نیست اما الله با آن بندگانش را بیم می‌دهد؛ پس هرگاه چیزی از آن را دیدید به سوی یاد الله و دعا و آمرزش خواهی از او پناه ببرید».

ثانیا: روش نماز کسوف

روش نماز کسوف به این صورت است که تکبیر اِحرام گوید و دعای استفتاح را بخواند و سپس استعاذه بگوید و سورۀ فاتحه را بخواند و سپس قرائتی طولانی انجام دهد و سپس رکوعی طولانی کند و سپس از رکوع برخیزد و «سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد» بگوید و سپس [به سجده نرود بلکه] سورۀ فاتحه را بخواند و قرائتی طولانی انجام دهد اما کوتاه‌تر از تلاوت اول، سپس باری دیگر به رکوع می‌رود و رکوعش را طولانی می‌کند اما کوتاه‌تر از رکوع نخست، سپس از رکوع برمی‌خیزد و «سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد» می‌گوید و مدتی طولانی می‌ایستد. سپس دو سجدۀ طولانی کرده و نشستن بین دو سجده را طولانی می‌کند.

سپس برای رکعت دوم برمی‌خیزد و همانند رکعت اول دو رکوع انجام می‌دهد و دیگر کارها را مانند رکعت نخست انجام می‌دهد اما کوتاه‌تر از رکعت اول، سپس تشهد می‌گوید و سلام می‌دهد.

نگا: «المغني» ابن قدامه (۳/ ۳۲۳)، «المجموع» نووی (۵/۴۸).

حدیث عایشه رضی الله که بخاری (۱۰۴۶) و مسلم (۲۱۲۹) روایت کرده‌اند دال بر این روش است. از عایشه همسر پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ روایت است که فرمودند: «خورشید در دوران حیات پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ خسوف کرد، پس به سوی مسجد رفتند و مردم پشت سر ایشان صف بستند و تکبیر گفتند، آنگاه رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ قرائتی طولانی کردند، سپس تکبیر گفتند و رکوعی طولانی کردند، سپس سمع الله لمن حمده گفتند، سپس برخاستند و به سجده نرفتند و قرائتی طولانی نمودند که کمتر از قرائت نخست بود، سپس تکبیر گفتند و رکوعی طولانی کردند که کمتر از رکوع اول بود. سپس سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد گفتند و به سجده رفتند و در رکعت دوم مانند آن [یعنی مانند رکعت دوم] انجام دادند و چهار رکوع را در چهار سجده انجام دادند».

والله اعلم.